

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 628/2024-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] zastúpenej JUDr. Ivanou Zmekovou, PhD., advokátkou, Zámocká 18, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11CoP/188/2023-1381, 11CoP/11/2024, 11CoP/12/2024 z 19. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. apríla 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie svojho rodinného a súkromného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať jej primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, k nej pripojených príloh a obsahu vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „otec“) sú rodičmi maloletého [REDAKOVANÉ]. Z iniciatívy otca bolo 25. októbra 2021 na Okresnom súde Pezinok (ďalej len „okresný súd“) začaté konanie vedené pod sp. zn. 5P/181/2021 vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému [REDAKOVANÉ].

3. Uznesením č. k. 5P/181/2021-334 zo 7. decembra 2022 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu zo 7. decembra 2022“) okresný súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletého dočasne zveril do osobnej starostlivosti otca, sťažovateľku zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 150 eur a upravil jej styk s maloletým každý štvrtok od 14.00 h do 15.00 h v Centre pre deti a rodiny Pezinok za prítomnosti pracovníkov predmetného centra. Rozhodol tak na základe návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok (ďalej len „kolízny opatrovník“) z dôvodu hrubého zaobchádzania sťažovateľky s maloletým, ktoré nesie znaky psychického násillia, čo bolo preukázané zvukovými nahrávkami predloženými otcom na pojednávaní. Nahrávky preukazujú, že komunikácia zo strany matky je neprimeraná situácii, veku a postaveniu dieťaťa. Po oboznámení sa s obsahom nahrávok súd uložil na pojednávaní Okresnej prokuratúry Pezinok, aby začala trestné stížanie vo veci spáchania trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby. O odvolaní sťažovateľky proti predmetnému uzneseniu rozhodol (vtedy príslušný) Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 20CoP/30/2023-560 z 15. marca 2023 tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a upravil styk otca s maloletým synom. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu však bolo nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 353/2023-49 zo 7. septembra 2023 zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

4. Na základe uvedeného okresný súd uznesením č. k. 5P/181/2021-1230 z 27. októbra 2023 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu z 27. októbra 2023“) poveril kolízneho opatrovníka na poskytnutie súčinnosti otcovi pri prevzatí maloletého do jeho osobnej starostlivosti. Z odôvodnenia vyplýva, že v dôsledku zrušujúceho nálezu ústavného súdu zo 7. septembra 2023 totiž ostalo vykonateľné rozhodnutie okresného súdu zo 7. decembra 2022, ktorým bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti otca.

5. Uznesením č. k. 5P/181/2021-1264 z 20. novembra 2023 okresný súd v zmysle návrhu kolízneho opatrovníka nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zmenil miesto výkonu starostlivosti o maloletého tak, že starostlivosť sa bude vykonávať v zariadení Náruč – pomoc deťom v kríze, Žilina, na obdobie troch mesiacov odo dňa jeho umiestnenia na účel odbornej diagnostiky. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že je potrebné bezodkladne umiestniť maloletého do zariadenia, ktoré o neho bude vykonávať starostlivosť, a to s ohľadom na jeho zhoršený psychický stav vyžadujúci diagnostiku a odbornú pomoc. Vyslovil, že maloletý pravdepodobne trpí tzv. Štokholmským syndrómom, pre ktorého zistenie a diagnostikovanie je potrebné jeho umiestnenie v špecializovanom zariadení zaoberajúcom sa diagnostikou a terapiami pre deti.

6. O odvolaniach sťažovateľky proti uzneseniam súdu prvej inštancie zo 7. decembra 2022, 27. októbra 2023 a 20. novembra 2023 krajský súd rozhodol napadnutým uznesením, ktorým:

- zmenil uznesenie okresného súdu zo 7. decembra 2022 tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol (I. výrok),

- odmietol odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu z 27. októbra 2023 (II. výrok),

- zmenil uznesenie okresného súdu z 20. novembra 2023 tak, že maloletého dočasne odňal zo starostlivosti rodičov a na účel zabezpečenia odbornej diagnostiky mu nariadil pobyt v zariadení Náruč – pomoc deťom v kríze v trvaní do 20. mája 2024 (III. výrok).

6.1. V odôvodnení konštatoval, že maloletý bol v priebehu konania neodkladne zverený do osobnej starostlivosti otca, v ktorej sa fakticky nachádzal od decembra 2022 do apríla 2023, pričom v tom čase sa s otcom postupne zblížoval. Následne v apríli 2023 na základe uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 15. marca 2023 prevzala starostlivosť o maloletého sťažovateľka a od toho času začal

maloletý otca odmietať a zaujal k nemu extrémne nepriateľský postoj. Medzi rodičmi došlo 19. novembra 2023 v prítomnosti maloletého ku konfliktu, ktorý vyústil do odvozu maloletého za účasti polície do nemocnice, kde bol vyšetrený na pedopsychiatrickej ambulancii s odporúčaním absolvovania psychodiagnostiky. Z tohto dôvodu bol maloletý umiestnený neodkladným opatrením v zariadení Náruč – pomoc deťom v kríze. Krajský súd poukázal na správu predmetného zariadenia o priebežnom hodnotení pobytu maloletého, z ktorej v podstatnom vyplýva, že maloletý sa v zariadení veľmi dobre adaptoval, rešpektuje pravidlá a jeho správanie je v kolektíve primerané veku, nevykazuje delikventné ani poruchové správanie. Vzhľadom na pretrvávajúci vážny rodičovský konflikt, striktné odmietanie otca zo strany maloletého a neschopnosť matky zabezpečiť a podporovať zdravý kontakt dieťaťa s otcom krajský súd dospel k záveru, že je v najlepšom záujme maloletého, aby bol jeho pobyt v zariadení Náruč predĺžený na najdlhšiu zákonom prípustnú dobu 6 mesiacov podľa § 37 ods. 3 písm. a) zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), a to aj na základe odporúčania predmetného zariadenia s cieľom nevyhnutného poskytnutia ďalšej psychologickej pomoci maloletému zameranej na obnovu vzťahu s jeho otcom.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nasmerovanej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu po obsiahlom opise skutkového stavu namieta, že konajúce súdy ani kolízny opatrovník vôbec neskúmali, či maloletého nie je možné zveriť konkrétnej osobe do náhradnej osobnej starostlivosti a automaticky ho umiestnili do ústavnej starostlivosti bez zistenia, či sú na to splnené zákonné podmienky. Nerešpektovali tak zachovanie rodinných väzieb a spôsobili len narušenie psychického stavu maloletého. Vyjadruje svoje obavy, že všetky v konaní zainteresované inštitúcie sa správajú zaujato, prestali vo veci objektívne zisťovať skutočný stav veci a nereflektujú na najlepší záujem maloletého dieťaťa, ale spôsobujú mu iba psychickú traumu. Znalecký posudok č. 5/2023 zo 6. februára 2024 vypracovaný Ústavom pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r. o., sťažovateľka považuje za neobjektívny, vyhotovený len na základe dedukcií a úvah znalca, nie je podložený riadnym vyšetrením sťažovateľky ani maloletého, pričom znalec výrazným spôsobom prekročil svoje kompetencie a posudzoval právne otázky, čo prináleží iba súdu. Znalec diagnostikoval sťažovateľke diagnózu bez akéhokoľvek vyšetrenia, pričom odporučil obmedzenie styku sťažovateľky s maloletým. Uvádza, že zariadenie Náruč jej odmieta poskytnúť o maloletom akékoľvek informácie, preto sťažovateľka disponuje len informáciami poskytnutými jej maloletým synom, ktorý má bolesti brucha, migrény, poruchy spánku spôsobené psychickou záťažou. Maloletý prišiel o svoje zázemie, veľmi sa mu zhoršil prospech v škole, avšak nikto v zariadení na to nedbá, pričom napriek týmto skutočnostiam je v hodnotiacej správe uvedené, že maloletý prospieva.

8. Napadnuté uznesenie krajského súdu sťažovateľka označuje za nezákonné, arbitrárne a odporujúce skutočnému stavu veci. Podľa jej názoru nespĺňa požiadavky na riadne a presvedčivé odôvodnenie a je v rozpore s najlepším záujmom maloletého. Z dôvodov napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd rozhodnutie založil iba na správe z pobytu maloletého v krízovom zariadení z 29. januára 2024, pričom nevyhodnotil vzájomne si odporujúce tvrdenia uvedené v predmetnej správe. Deklarovaná smutná nálada maloletého a plačlivosť je v rozpore s ostatnými tvrdeniami centra o tom, ako sa maloletý v zariadení dobre adaptoval a je tam spokojný. Sťažovateľka

má pritom vážnu obavu o psychický stav maloletého, ktorý má sebadeštrukčné až samovražedné sklony, čo je pracovníkmi centra prehlíadané. Maloletému predĺžil pobyt v ústavnej starostlivosti bez toho, aby sa zákonnosťou umiestnenia zaoberal. Sťažovateľka nesúhlasí s tvrdením krajského súdu, že zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti nie je v jeho najlepšom záujme. Odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s tvrdením sťažovateľky o nezákonnosti otcom predložených a upravených zvukových nahrávok, pričom jej osobu posudzoval na základe neaktuálnych dôkazov, a to starých nahrávok vyhotovených v roku 2020. Poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 15. marca 2023, ktorý jej správanie posúdil diametrálne odlišne ako odvolací súd v posudzovanej veci. Ak krajský súd nepovažoval zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti za zodpovedajúce najlepšiemu záujmu dieťaťa aj z dôvodu jej trestného stíhania, porušil tým zásadu prezumpcie neviny. Uvedené konštatovanie pritom nezodpovedá skutočnému stavu veci, keďže sťažovateľke dosiaľ nebolo vznesené obvinenie a napriek tomu je jej bránené v styku s jej synom. Sťažovateľka ďalej namieta, že odvolací súd bez bližšieho vysvetlenia skonštatoval, že sťažovateľka bráni otcovi v styku s maloletým a že má k otcovi negatívny postoj. Krajskému súdu vytýka, že napadnutým uznesením rozhodol o jej troch odvolaniach proti rôznym uzneseniam okresného súdu, pričom poskytol len strohé argumenty, čo sťažovateľka považuje za neakceptovateľné.

9. Napadnutým rozhodnutím krajského súdu došlo k zásahu do rodinného života sťažovateľky, ktorá nemôže byť už piaty mesiac so svojim synom, o ktorého sa sústavne starala od jeho narodenia, hoci na to nie sú dané žiadne dôvody. Ich stretnutia aj rozhovory sú tretími osobami korigované a sledované, čím je narúšané ich súkromie. Podľa sťažovateľky sa odvolací súd snaží o deštrukciu jej vzťahu s maloletým, a to bez akéhokoľvek rešpektu k najlepšiemu záujmu dieťaťa a jej práv ako rodiča.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru postupom a napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré je rozhodnutím o neodkladnom opatrení.

III.1. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

11. V kontexte sťažovateľkou uplatnenej argumentácie a ňou vymedzeného predmetu konania, ktorým je posúdenie ústavnej udržateľnosti rozhodnutia všeobecného súdu vo veci neodkladného opatrenia, ústavný súd považuje za potrebné osobitne akcentovať, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy), pretože tieto závisia od konkrétnych okolností toho-ktorého prípadu. Ústavnému súdu teda z ústavnoprávneho hľadiska neprináleží prehodnocovať názor súdu o dôvodnosti podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ale jeho úlohou je len skúmať, či v tomto konaní boli rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musí mať rovnako ako iné rozhodnutia predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom

odôvodnené (m. m. IV. ÚS 136/2014, IV. ÚS 332/2018, II. ÚS 427/2020). Všeobecný súd je povinný pri rozhodovaní o neodkladných opatreniach poskytnúť ochranu nielen tomu, kto sa vydania takého opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje (m. m. IV. ÚS 257/2010).

12. Ústavný súd pritom opakovane zdôrazňuje, že k prieskumu súdnych rozhodnutí v rodinnoprávnych veciach pristupuje zvlášť rezervovane, pretože rozhodovanie v týchto právnych veciach sa odvíja od zisťovania a posudzovania skutkových okolností a otázok pred všeobecnými súdmi, ktoré ústavný súd s ohľadom na svoje postavenie nemôže nahrádzať. Práve všeobecné súdy totiž majú vzhľadom na svoju nezastupiteľnú osobnú skúsenosť vyplývajúcu z bezprostredného kontaktu s účastníkmi konania a inými osobami zúčastnenými na konaní a z ich znalosti rodinnej situácie vytvorené najlepšie podmienky na vykonanie dokazovania, zistenie skutočného stavu veci (§ 35 Civilného mimosporového poriadku) a spravodlivé rozhodnutie vo veci reflektujúce predovšetkým najlepší záujem maloletého dieťaťa v súlade s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa [porovnaj uznesenia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 1551/20 z 23. júna 2020 a sp. zn. III. ÚS 1283/20 zo 16. júna 2020, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Bronda proti Taliansku z 9. 6. 1998, č. sťažnosti 22430/93, bod 59].

13. Z napísaného tak vyplýva, že povaha neodkladného opatrenia a tiež predmet samotného konania vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa vedie ústavný súd k určitej zdržanlivosti, no nevylučuje, že i v predmetnom konaní môže dôjsť k porušeniu práv účastníkov konania, ktoré dosahuje ústavnoprávnu intenzitu. Prieskumná právomoc ústavného súdu sa však sústreďuje len na posúdenie toho, či napadnuté rozhodnutie o neodkladnom opatrení nepredstavuje extrémne rozhodnutie založené na svojvôli, resp. iným zásadným spôsobom nezasahuje do základného práva účastníka na súdnu ochranu.

14. Také pochybenie ústavnoprávnej intenzity však v prerokúvanej veci sťažovateľky nebolo identifikované.

15. Ústavný súd, vychádzajúc z judikatúry ESLP, vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane akcentuje význam práva na rodinný život zaručeného v čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru, ktorého základným elementom je spolužitie rodičov a detí (rozhodnutie ESLP vo veci Kutzner proti Nemecku z 26. 2. 2002, sťažnosť č. 46544/99, bod 58; už citované rozhodnutie vo veci Bronda proti Taliansku, bod 51), pričom práve v jeho rámci sa má uskutočňovať starostlivosť o deti a ich výchova zo strany rodičov, na čo majú deti aj rodičia právo podľa čl. 41 ústavy (I. ÚS 26/2021). Väzba medzi rodičom a dieťaťom totiž predstavuje najprirodzenejšiu ľudskú väzbu a jeden z prvoradých predpokladov ľudského vývoja (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 2244/09, bod 43). Akékoľvek opatrenie štátu narúšajúce túto väzbu, resp. spoločný život rodičov a detí tak znamená zásah do práva na rodinný život (rozsudok veľkého senátu ESLP vo veci K. a T. proti Fínsku z 12. 7. 2001, sťažnosť č. 25702/94, bod 151, rozhodnutie vo veci Johansen proti Nórsku zo 7. 8. 1996, bod 52). Rozdelenie rodiny predstavuje veľmi závažný zásah do základných ľudských práv, ktorý musí byť založený na dostatočných relevantných argumentoch motivovaných záujmom maloletého dieťaťa (rozhodnutie veľkého senátu ESLP vo veci Scozzari a Giunta proti Taliansku z 13. 7. 2000, sťažnosť č. 39221/98 a 41963/98).

16. Je však potrebné zdôrazniť, že právo na rodinný život nie je právom absolútnym. Tak ako je zaručené v čl. 19 ods. 2 ústavy, podlieha tzv. imanentným obmedzeniam plynúcim

priamo z ústavného poriadku, čo znamená, že ústava neposkytuje ochranu súkromného a rodinného života pred akýmkoľvek zasahovaním, ale zaručuje ochranu len pred takým zasahovaním, ktoré je neoprávnené. Rovnako dohovor predpokladá možnosť oprávnene zasiahnuť do práva na rešpektovanie rodinného života, avšak taký zásah musí byť v súlade so zákonom, musí sledovať legitímny cieľ a musí byť nevyhnutný v demokratickej spoločnosti. To znamená, že zásah musí byť opodstatnený, a teda zodpovedá naliehavej spoločenskej potrebe, a predovšetkým musí byť primeraný sledovanému legitímnemu cieľu.

17. Esenciálnym a primárnym kritériom pri všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí však vždy musí byť najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorý sa podľa ESĽP skladá z dvoch zložiek. Na jednej strane vyžaduje udržiavanie väzieb dieťaťa s jeho rodinou, okrem prípadov, keď sa konkrétna rodina preukáže ako nevhodná. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť pretrhnuté iba vo veľmi výnimočných prípadoch a musí byť vykonané všetko v záujme zachovania osobných vzťahov a ak je to vhodné, v záujme obnovy rodiny. Na druhej strane je v záujme dieťaťa, aby bola jeho výchova zabezpečená v stabilnom prostredí a rodičom nemôže byť podľa čl. 8 dohovoru umožnené uplatňovať opatrenia, ktoré by mohli poškodiť zdravie alebo vývoj dieťaťa (rozhodnutie vo veci Neulinger a Shuruk proti Švajčiarsku zo 6. 7. 2010, sťažnosť č. 41615/07, bod 136). Článok 8 dohovoru tak vyžaduje zo strany orgánov verejnej moci rozhodovanie zachovávajúce rovnováhu medzi záujmami dieťaťa a záujmami rodičov, osobitná pozornosť v tomto procese však musí byť venovaná najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý v závislosti od jeho povahy a významu môže nad záujmami rodičov prevážiť (rozhodnutie vo veci Sahin proti Nemecku z 8. 7. 2003, sťažnosť č. 30943/96, bod 66). Oddelenie rodičov a detí predstavuje krajnú možnosť, ku ktorej by malo byť prístupné až po náležitom zvážení, že iné (miernejšie) alternatívne opatrenia na podporu rodiny by neboli postačujúce.

18. V prvom rade je potrebné akcentovať, že konajúce súdy nerozhodovali o zverení maloletého ■■■■■ do ústavnej starostlivosti podľa § 54 zákona o rodine, tak ako to tvrdí sťažovateľka, ale maloletému uložili v zmysle § 37 ods. 3 zákona o rodine výchovné opatrenie, v zmysle ktorého nariadili maloletému pobyt v špecializovanom krízovom centre na účel komplexnej diagnostiky jeho psychického stavu. Námietka sťažovateľky týkajúca sa nesplnenia povinnosti konajúcich súdov preskúmať existenciu zákonných predpokladov na zverenie maloletého do ústavnej starostlivosti, resp. možnosti zverenia maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby preto nebola na mieste.

19. Ústavný súd uvádza, že predmetné výchovné opatrenie spočívajúce v odňatí maloletého dieťaťa zo starostlivosti rodičov a jeho umiestnení v špecializovanom zariadení určenom na diagnostiku fakticky zasahuje do výkonu rodičovských práv a povinností a jeho použitie prichádza v zmysle § 37 ods. 3 písm. a) zákona o rodine do úvahy iba vtedy, ak to vyžaduje najlepší záujem maloletého dieťaťa a miernejšie výchovné opatrenia nevedli k náprave. Takéto rozhodnutie by teda malo byť prijímané vo veľmi výnimočných situáciách, keďže umiestnenie (hoc len dočasné) v diagnostickom ústave predstavuje faktickú separáciu dieťaťa od rodičov (hoci majú zachované právo styku) a citelný zásah do osobného a rodinného života maloletého.

20. Po dôkladnom oboznámení sa s obsahom predloženého spisového materiálu ústavný súd zastáva názor, že konajúce súdy pri svojom rozhodovaní dôkladne posúdili uvedené ústavné

požiadavky a kritériá a konfrontovali ich s konkrétnymi skutkovými okolnosťami prejednávaného prípadu.

21. Z relevantných častí napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd sa s poukazom na konkrétne okolnosti veci, ale najmä na vývoj rodinnej situácie zaťaženej vážne narušeným a hostilným vzťahom oboch rodičov stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie o potrebe dočasného umiestnenia maloletého v zariadení určenom na odbornú diagnostiku v súlade s návrhom kolízneho opatrovníka. Svoj záver o nevyhnutnosti ďalšieho ponechania maloletého v krízovom centre na maximálne zákonom prípustnú dobu 6 mesiacov odvolací súd odôvodnil predovšetkým poukazom na správu uvedeného centra o pobyte maloletého z 29. januára 2024, z ktorej obsahu vyplýva, že maloletému je pravidelne poskytovaná psychologická starostlivosť formou individuálnych stretnutí, pričom podľa záveru odborníkov participujúcich na diagnostike maloletého bol jeho návrat do pôvodného rodinného prostredia vyhodnotený v danom čase ako ohrozujúci. Dôvodom bol mimoriadne nepriateľský vzájomný vzťah medzi rodičmi a ich pretrvávajúci konflikt, v dôsledku ktorého bol maloletý vystavovaný neustálemu tlaku a stresu. Súčasne bol konštatovaný nepriaznivý vplyv sťažovateľky na maloletého v súvislosti s obnovením a rozvíjaním jeho vzťahu s otcom a ďalšími členmi rodiny z jeho strany a návrat do rodinného prostredia bol príslušnými odborníkmi vyhodnotený ako rizikový.

22. Za rozhodujúcu okolnosť, ktorá podstatným spôsobom predurčovala mieru naplnenia najlepšieho záujmu dieťaťa, teda krajský súd evidentne považoval umiestnenie maloletého v neutrálnom a stabilnom výchovnom prostredí, ďalšie poskytovanie psychologickéj pomoci maloletému zameranej na vyrovnanie sa s aktuálnou rodinnou situáciou, ktorá je pre neho a jeho psychiku mimoriadne zaťažujúca, a zároveň bolo cieľom pobytu v diagnostickom zariadení obnovenie vážne narušeného vzťahu s jeho otcom zjavne spôsobeného vplyvom sťažovateľky. Z obsahu súdneho spisu pritom vyplýva, že skôr prijaté miernejšie opatrenia (obom rodičom uložené výchovné opatrenie vo forme povinnosti podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu, nariadený asistovaný styk rodičov s maloletým v Centre pre deti a rodiny Pezinok) nevedli k náprave problematického správania jeho rodičov, predovšetkým sťažovateľky, ktorá opakovane nedodržiavala súdom stanovený styk a u maloletého prehlbovala negatívny postoj k otcovi, pričom pracovníčky Centra pre deti a rodiny konštatovali, že správanie sťažovateľky zasahujúce do integrity maloletého nesie znaky psychického týrania (správy z priebehu asistovaných stretnutí maloletého so sťažovateľkou zo 4. januára 2023, 20. januára 2023, záverečná správa z 25. septembra 2023). Neadekvátny a negatívny výchovný vplyv sťažovateľky na maloletého identifikovala taktiež v trestnom konaní ustanovená znalkyňa PhDr. Mgr. Elena Fortis, PhD., ktorej sa v dôsledku nespolupráce sťažovateľky a nepriaznivého psychického stavu maloletého dieťaťa nepodarilo vykonať objektívnu znaleckú psychodiagnostiku (odborné vyjadrenie z 9. novembra 2023).

23. Ústavný súd preto nepovažuje za ústavne neudržateľný názor krajského súdu, že zverenie maloletého do osobnej starostlivosti sťažovateľky nezodpovedalo najlepšiemu záujmu dieťaťa, ale tým bolo jeho ponechanie v odbornom zariadení poskytujúcom náležitú psychologickú pomoc. Uvedené potvrdzujú aj priebežné správy o pobyte maloletého, z ktorých vyplýva, že maloletý sa v zariadení veľmi dobre adaptoval, bol prijatý v kolektíve, dodržiaval všetky pravidlá stanovené zariadením, a teda nič nenasvedčovalo tomu, že by v jeho prípade dochádzalo k akýmkoľvek negatívnym vplyvom. Hoci je možné prisvedčiť sťažovateľke, že konštatovanie konajúcich súdov

o jej trestnom stíhaní pre spáchanie trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby nebolo adekvátne, keďže v čase prijatia ich rozhodnutí o neodkladnom opatrení bolo trestné stíhanie začaté vo veci a sťažovateľke v tom čase nebolo vznesené obvinenie. Z obsahu predloženého spisového materiálu však vyplýva, že aj na základe záverov znaleckého posudku č. 49/2023 vyhotoveného 22. apríla 2024 znaleckou organizáciou Experti forenznej psychológie, s. r. o., bolo uznesením vyšetrovateľa z 21. mája 2024 ČVS: ORP-340/1-VYS-PK-2022 sťažovateľke vznesené obvinenie pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby. Tento nedostatok v dôvodoch napadnutého uznesenia preto nemohol mať vplyv na jeho ústavnú akceptovateľnosť.

24. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd nehodnotí napadnuté uznesenie ako arbitrárne, resp. svojvoľné či nedostatočne odôvodnené. Kvalita odôvodnenia napadnutého uznesenia v zásade zodpovedá konaniu o nariadenie neodkladného opatrenia, kde súd nemá k dispozícii široký procesný priestor na dokazovanie, jeho závery sú logické a zrozumiteľné, a preto ústavný súd neidentifikoval možnosť zásahu do práva sťažovateľky na spravodlivý proces. Konajúce súdy reagovali na konkrétnu situáciu maloletého [REDAKOVANÉ] ktorá si vzhľadom na už zmienené skutočnosti vyžadovala ingerenciu súdu do pomerov účastníkov, sledujúc najlepší záujem maloletého. Primárnym dôvodom prijatia neodkladného opatrenia bola nepochybne snaha súdov zmierniť a do budúcnosti zabrániť prehĺbeniu negatívneho dopadu dovtedajšej úpravy výchovných pomerov maloletého dieťaťa na jeho psychický vývoj.

25. Navyše, nebolo možné opomenúť, že v čase rozhodovania ústavného súdu už predmetný zásah netrvá, keďže krajský súd ponechal maloletého v zariadení Náruč do 20. mája 2024 a podľa zistenia ústavného súdu bol maloletý následne neodkladným opatrením okresného súdu č. k. 5P/181/2021-2370 zo 17. júla 2024 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 15CoP/160/2024-2521, 15CoP/161/2024, 15CoP/162/2024 z 2. októbra 2024 zverený do osobnej starostlivosti otca z dôvodu, že jeho ďalšie zotrvanie v krízovom zariadení už nie je potrebné, keďže jeho pobyt splnil účel do tej miery, že zabezpečil maloletému bezpečné prostredie počas vyhroteného rodičovského konfliktu, pričom sa podarilo taktiež zrealizovať dve znalecké psychologické vyšetrenia, ktoré dovtedy sťažovateľka svojim konaním marila.

26. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru:

27. Ústavný súd súčasne dospel k záveru, že v rozhodovaní krajského súdu o neodkladnom opatrení nebolo zistené ani také pochybenie, ktoré by mohlo indikovať možnosť porušenia v ústavnej sťažnosti označeného základného práva sťažovateľky hmotného charakteru podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a rovnako ani porušenie jej práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru. Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

28. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky formulovanými v petite jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu